

هوشنگ نهاوندی؛ آجودانی که رئیس دانشگاه شد!

هوشنگ نهاوندی در سال ۱۳۱۲ هـ. ش در تهران به دنیا آمد؛ او خواهرزاده فریدون کشاورز از اعضای برجسته حزب توده بود و پدر او در ابتدای کار، گرایش‌هایی هم به مارکسیسم داشت، اما بعدها رویه خود را از پایه تغییر داد. نهاوندی پس از تحصیل در رشته حقوق به اروپا رفت و در فرانسه دکترای اقتصاد دولتی گرفت. در همین دوره بود که جذب فعالیت‌های جاسوسی سرویس‌های اطلاعاتی غرب شد. گزارش‌های ساواک او را متهم به بهائیت‌گری می‌داند و اگر این اتهام درست باشد، این موضوع در ترقی جایگاه‌وی در ساختار حکومتی رژیم پهلوی، نقش بارزی داشته است. نهاوندی پس از بازگشت به ایران، در ردیف دوستان حسنعلی منصور قرار گرفت و در دولت اقبال، دبیر شورای عالی اقتصاد و وزیر کار شد. نهاوندی در دولت منصور، مدتی وزیر مسکن بود و این سمت را برای مدتی در دولت هویدا هم حفظ کرد. او از افرادی بود که بعدها در کنار جمشید آموزگار، باندی فعال را برای به قدرت رساندن سیاستمداران متمایل به آمریکا در ایران تشکیل داد. نهاوندی در سال ۱۳۴۷، آجودان کشوری محمدرضا پهلوی شد و مدتی، ریاست دانشگاه شیراز را بر عهده داشت. او همزمان، عضو هیئت امنای دانشگاه مشهد هم بود و به این ترتیب، توانست در ساختار آموزش عالی، جایگاه خوبی برای خودش دست و پا کند. نهاوندی مدتی بعد، رئیس دانشگاه تهران شد و این مسئولیت نشان از اعتمادزاد شاه در بار بی‌وفا داشت. رفتارهای نامناسب وی در دانشگاه، باعث بروز اختلافات متعددی با استادان می‌شود این مسئله در اسناد ساواک، کاملاً منعکس شده است. نهاوندی افزون بر این مسئولیت‌ها، عضو هیئت امنای دانشگاه هنر، دانشگاه گیلان و عضو شورای عالی آموزش پرورش نیز شد. او از همان ابتدای فعالیت، ارتباطات گسترده‌ای با آمریکایی‌ها داشت و یکی از دوستان ریچارد هلمز، رئیس وقت سیا بود و حتی هنگام سفر وی به تهران، با او در هتل اینتر کنینانتال جلسات خصوصی داشت و با حمایت آمریکایی‌ها، در دولت شریف امامی، به وزارت آموزش عالی رسید. نهاوندی سابقه عضویت در فراماسونری را دارد و در سال ۱۳۴۴ به عضویت این تشکیلات مخفی درآمد. او که ارتباطات تنگاتنگی با دربار داشت، در روزهای پایانی عمر رژیم پهلوی کوشید تا راهی برای برون رفت شاه از وضعیتی که در آن گیر افتاده بود، بیابد، اما بدنامی وی مانع از اعتماد سیاست‌پویان به او می‌شد. نهاوندی در بحبوحه درگیری‌های روزهای پرتلهاپ انقلاب، توانست از کشور بگریزد و به فرانسه برود. او اکنون در این کشور زندگی می‌کند و ۸۷ سال دارد.

ظه‌ور و سقوط سلطنت پهلوی؛ عید... شهبازی؛ جلد دوم؛ ص ۵۱ تا ۵۱۷ (با تلخیص)

صفحه آرایی

واحد صفحه آرایی روزنامه خراسان سفارش می‌پذیرد

۰۵۱۳۷۰۰۹۳۹۰
layout@khorasannews.com

جناب آقای یوسف زینی

انتخاب شما را به

مدیریت شرکت امید گاز خراسان

تبریک عرض می‌کنیم.

تربت حیدریه- شرکت آفتاب حریم رضوی
و نمایندگی پرسی ایران و امید گاز
خراسان- اسماعیلی

جناب آقای

دکتر رضا اشراقی ایوری

با آرزوی سلامتی برای شما پزشک
فره‌بخش و متعهد در زحمات بی دریغ شما
در جراحی و درمان بیماران سیاسگزاریم.

جمعی از بیماران

گروه اندیشه - کشاورزی از دیرباز یکی از

ارکان مهم اقتصادی در کشور ما بوده است؛ در واقع تا پیش از کشف نفت، این عواید حاصل از فعالیت‌های روستاییان، به ویژه کشاورزی و دامداری بود که بخش اساسی تولید ناخالص ملی و درآمد حکومت‌های مختلف را تشکیل می‌داد. سیستم سنتی زراعت در ایران، مبتنی بر تجارب نسل‌های گذشته بود که البته، برپایه شرایط اقلیمی موجود در کشور شکل گرفت و بی‌تردید، نیاز به بازنگری و اصلاحات اساسی داشت تا بتواند تراز کشاورزی ایران را به سطح کشورهای پیشرو در این زمینه برساند. برخی از مورخان بر این باورند که اصلاحات ارضی، مقدمه‌ای برای این تغییر بود؛ مقدمه‌ای که می‌توانست فتوایلیسم را در ایران از کار بیندازد و با زمین‌دار کردن کشاورزان، اسباب رونق تولید را فراهم آورد. صرف نظر از این که بسیاری از صاحب نظران علوم اجتماعی، استفاده از اصطلاح فتوایلیسم را برای شرایط حاکم بر مناطق روستایی ایران، ناصواب می‌دانند و دیدگاه گروهی دیگر که این رویه را، با ذکر دلایل و مستندات، بر اساس طرح ارائه شده از سوی آمریکایی‌ها ارزیابی می‌کنند، مسئله تغییر شرایط زندگی روستایی در ایران، وجه تاریخی دیگری نیز داشت که دکتر محمدعلی همایون کاتوزیان، استاد دانشگاه آکسفورد، در کتاب مشهور «اقتصاد سیاسی ایران»، آن را در کنار دیگر موضوعات، به دقت واکاوی و ارزیابی کرده است. این کتاب، یکی از معدود آثار قابل توجه در عرصه مورد مطالعه خود است و نگارنده با بهره‌گیری از آمارهای رسمی بانک مرکزی ایران در آن سال‌ها و نیز، دیگر منابع بین‌المللی، تحلیل‌های خود را مبتنی بر نظریات اثبات شده در زمینه اقتصاد سیاسی، به مخاطبان عرضه کرده است.

رُستی که برای مردم گران تمام شد

کاتوزیان در کتاب خود، عملاً همه وجوه سیاست‌های رژیم پهلوی را در قبال روستاییان و زندگی آن‌ها مورد توجه قرار می‌دهد و با دلایل مختلف، ثابت می‌کند که بخشی از روند تخریب روستاها و آوارگی روستاییان در شهرها، ناشی از سیاست شاه برای پاک کردن صورت مسئله‌ای به نام «کشاورزی سنتی» بود؛ در واقع، محمدرضا پهلوی با ژست ایستادن بر «دروازه‌های بزرگ تمدن» و رسیدن به کشوری مدرن، می‌خواست هر آن چه را که می‌تواند ادعای اوره چالش بکشد، از صفحه گیتی محو کند! این رویکرد نامعقول، عواقبی وخیم برای کشور در پی داشت. کاتوزیان معتقد است که بالا رفتن عواید ناشی از نفت، این احساس را در محمدرضا پهلوی به وجود آورد که دیگر نیازی به درآمد‌های کشاورزی و لاجرم، توسعه این بخش در داخل کشور ندارد. (صفحه ۳۵۳) و می‌نویسد: «رژیم پهلوی» برای نخستین بار در تاریخ ایران توانست زندگی و کار اجتماعی در روستاها را تحت سلطه استبدادی خود درآورد. از لحاظ تاریخی، دولت همواره عامل استثمار روستاها بود که مازاد تولید را می‌گرفت، اما از این گذشته، جامعه روستایی را به حال خود رها می‌کرد؛ اما دولت شبه‌مدرنیست نفتی (که از لحاظ اقتصادی بی‌نیاز از کشاورزی بود)، به ده‌وار شد که آن را نابود کند و یا بماند و زندگانی ساکنانش را اداره کند. روان‌شناسی مسئله این بود که یک کشاورزی سنتی گسترده مایه شرمندگی و نشانه عقب ماندگی است؛ جامعه‌شناسی آن عبارت بود از دولت استبدادی‌ای که به آخرین حد خود رسیده است... از جنبه اقتصادی این بود که دولت دیگر وابسته به مازاد محصولات کشاورزی به عنوان منبعی برای تأمین مالی، غذایی و صادرات نبود، زیرا عواید نفت به راحتی از دست دادن حتی تمامی عواید کشاورزی را جبران می‌کرد و وجه سیاسی آن عبارت بود از استبداد. (صفحه ۳۵۴)

جناب آقای محمدصادق شرقی

انتخاب شما مدیر توانمند را به معترضیت‌های و گزارش‌های

شرکت پرسی ایران گاز کشور که نشان از روحیه جهادی شما دارد تبریک عرض می‌کنیم.

تربت حیدریه- شرکت آفتاب حریم رضوی
و نمایندگی پرسی ایران و امید گاز
خراسان- اسماعیلی

جناب آقای جلال سیفی نیا

انتخاب شما را به عنوان

رئیس اداره غله گناباد
به شما و مردم فهیم قوچان تبریک عرض می‌نماییم

جمعی از دوستان

پیش به سوی زدودن جامعه روستایی!

در دوران نخست‌وزیری هویدا که مصادف با بالا رفتن قیمت نفت یا به اصطلاح انفجار درآمد‌های نفتی بود، واردات محصولات کشاورزی، بدون هیچ محدودیتی آزاد شد؛ دسترسی ارزان به محصولات وارداتی، کشاورزان و باغداران ناتوان از رقابت با قیمت محصولات کشاورزی و دامپروری وارداتی را به خاک سیاه نشاند و رژیم شاه، این گونه بی‌نیازی خود را از تولیدات کشاورزی، به رخ روستاییان در مانده می‌کشید! دکتر کاتوزیان می‌نویسد: «نتیجه» [اقدامات رژیم شاه] این بود که الف) دولت هیچ اشتیاقی به توسعه بخش کشاورزی نداشت؛ و ب) با اشتیاقی تمام می‌خواست با روش‌های فاجعه‌بار ایجاد کشت و صنعت و شرکت‌های زراعی، یک بخش کشاورزی مدرن کوچک ایجاد کند و اکثریت جمعیت روستایی را به کارگران مزدور شهرنشین بدل کند. این خود شاه بود که اوایل سال ۱۳۵۲ (یعنی حتی قبل از انفجار عواید نفت) بر خود می‌بالید که تا سال ۱۳۵۹ بیش از دو میلیون نفر بر روی زمین کار نخواهند کرد! [! (صفحه ۳۵۴)

این رویکرد، آثار و تبعات خود را از حدود یک دهه قبل آشکار کرده بود. توزیع نامناسب زمین و فقدان ساختار مناسب حمایت از روستاییان، هجوم آن‌ها به سمت شهرها را سبب شد؛ آن چه دکتر کاتوزیان با عنوان «کارگران مزدور شهرنشین» مورد توجه قرار داده است، خیلی سریع معضلات اجتماعی خود را رو کرد؛ بی‌پولی، سرگردانی و رو آوردن به بزه‌کاری، بخشی از این مشکلات بود که روستاییان مهاجر را درگیر خود می‌کرد؛ افرادی که در زادگاهشان نیرویی مولد و کارآمد بودند و می‌توانستند افزون بر تأمین زندگی خود، مایحتاج عمومی کشور را هم تولید و عرضه کنند. به نوشته دکتر کاتوزیان، بین سال‌های ۱۳۴۲ تا ۱۳۵۷، سهم کشاورزی از تولید ناخالص ملی به شدت کاهش یافت و رقم بازدهی این بخش مولد و راهبردی، به صفر و حتی زیر صفر رسید (صفحه ۳۵۴). رژیم پهلوی، آشکارا در تخصیص منابع نیز، طریقی را می‌پیمود که به زمین‌گیر کردن بقایای جامعه روستایی می‌انجامید؛ دکتر کاتوزیان می‌نویسد: «تقریباً تمام اعتبارات دولتی و خصوصی صرف دوطرح فاجعه‌بار شرکت‌های

جناب آقای سید حامد هاشمی

انتخاب شما را به

مدیریت شرکت پرسی ایران گاز خراسان تبریک عرض می‌کنیم.

تربت حیدریه- شرکت آفتاب حریم رضوی
و نمایندگی پرسی ایران و امید گاز
خراسان- اسماعیلی

جناب آقای سید حامد هاشمی

انتخاب شما مدیر توانمند را به معترضیت‌های و گزارش‌های

شرکت پرسی ایران گاز کشور که نشان از روحیه جهادی شما دارد تبریک عرض می‌کنیم.

تربت حیدریه- شرکت آفتاب حریم رضوی
و نمایندگی پرسی ایران و امید گاز
خراسان- اسماعیلی

جناب آقای سید حامد هاشمی

انتخاب شما را به عنوان

رئیس اداره غله گناباد
به شما و مردم فهیم قوچان تبریک عرض می‌نماییم

جمعی از دوستان

تیشه شاه بر ریشه کشاورزی ایران

روایت دکتر همایون کاتوزیان، استاد آکسفورد از برنامه کلان رژیم پهلوی برای برچیدن زندگی روستایی تا سال ۱۳۵۹

دکتر همایون کاتوزیان: «نتیجه [اقدامات رژیم شاه] این بود که (اولاً) دولت هیچ اشتیاقی به توسعه بخش کشاورزی نداشت؛ (ثانیاً) با اشتیاقی تمام می‌خواست باروش‌های فاجعه‌بار ایجاد کشت و صنعت و شرکت‌های زراعی، یک بخش کشاورزی مدرن کوچک ایجاد کند و اکثریت جمعیت روستایی را به کارگران مزدور شهرنشین بدل کند. این خود شاه بود که اوایل سال ۱۳۵۲ (یعنی حتی قبل از انفجار عواید نفت) بر خود می‌بالید که تا سال ۱۳۵۹ بیش از دو میلیون نفر بر روی زمین کار نخواهند کرد! [!]

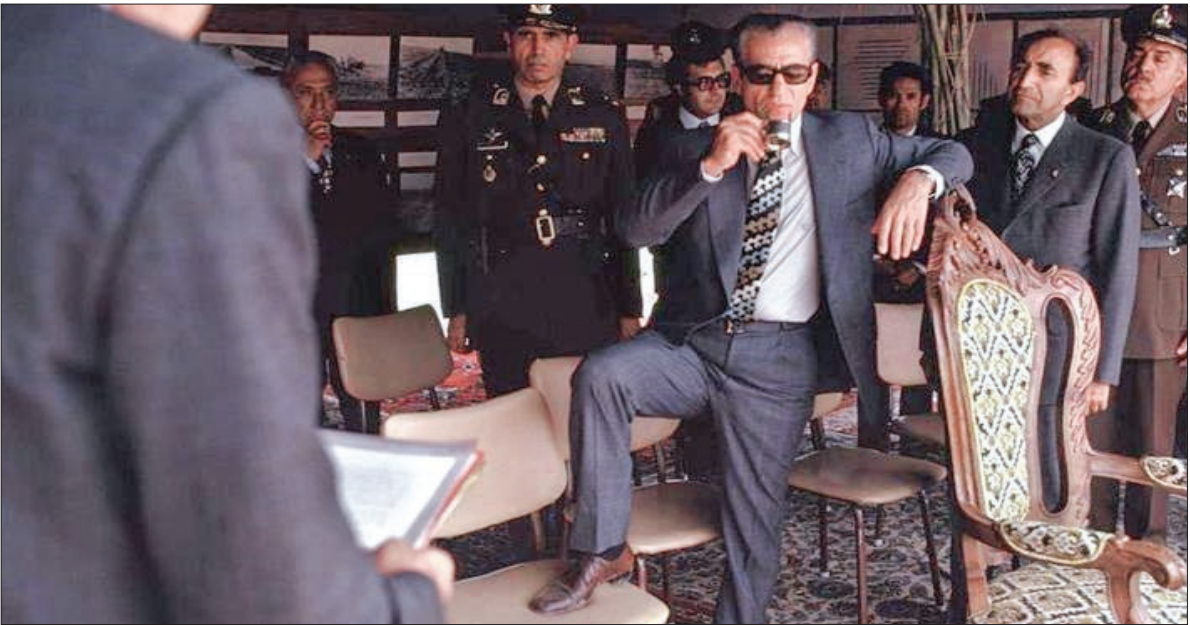
دهد، دست به پاک کردن صورت مسئله‌ها زد و با اتکا به درآمد‌های نفتی به جان ساختارهای سنتی کشاورزی و دامپروری کشور افتاد که میلیون‌ها نفر زیر سایه آن زندگی می‌کردند و روزگار می‌گذراندند.

*فرازهای منتخب کتاب «اقتصاد سیاسی ایران»، به برگرفته از ترجمه محمدرضا نفیسی و کامیاب عزیزبی است که توسط نشر مرکز در سال ۱۳۷۳ منتشر شد.

دوشنبه ۱۴ بهمن ۱۳۹۸
۸ جمادی الثانی ۱۴۴۱. شماره ۳۰۳۰۹

خبرسان روزنامه صبح ایران

آتش بر خرمن دامپروری

تنها بخش کشاورزی نبود که به بلای دولت شبه‌مدرنیست گرفتار شد؛ بخشی از تولیدات روستایی و عمده تولیدات عشایری کشور، مبتنی بر محصولات دامی است. دکتر کاتوزیان در کتاب خود، ابتدا به افزایش تقاضای بازار ایران، طی سال‌های دهه ۱۳۵۰، برای محصولات دامی اشاره و سپس، علت عمده نابایی این محصول در داخل و رو آوردن به واردات آن را، سیاست استبدادی رژیم در قبال معشایر، به عنوان تولیدکنندگان عمده محصولات دامی بیان می‌کند. او می‌نویسد: «علت اصلی کمیابی اولیه [محصولات دامی]... سیاست استبدادی‌ای بود که در قبال تولیدکنندگان عمده آن، یعنی عشایر، در پیش گرفته شد. کوچ‌نشینان به مذاق شبه‌مدرنیست‌ها خوش نمی‌آمدند؛ زیرا بارزترین شاهد عقب‌ماندگی بودند.» (صفحه ۳۵۶) در واقع، رژیم پهلوی به جای آن که برای تغییر شرایط به حالتی که فکر می‌کرد نمایانگر مدرنیسم است، اقدامی انجام

زراعی و کشت و صنعت‌ها می‌شد و به دلایل سیاسی اقتصادی و نهادین، هر دو این بخش‌های مدرن عملکرد به غایت بدی داشتند. [از سوی دیگر،] بخش سنتی با خطی منابع مالی مواجه بود و از مزاحمت‌های ژاندارمری و سایر مأموران دولتی، از جمله مسئولان و اعضای تعاونی‌ها در زحمت بودند. بنابراین، بخش مدرن دچار شکست رقت‌انگیزی شد، در حالی که بخش سنتی که گویی با موانع عمدی متعددی روبه‌رو بود، نمی‌توانست چنان عمل کند که شکست بخش دیگر را جبران کند.» (صفحه ۳۵۵) نتیجه این عملکرد، سقوط کشاورزی ایران و از هم پاشیدگی جامعه روستایی بود؛ اتفاقی که دیگر نمی‌شد به سادگی آن را جبران کرد. یک پژوهش علمی نشان می‌دهد جمعیت روستایی ایران که در سال ۱۳۴۵، حدود ۷۰ درصد جمعیت کل کشور را تشکیل می‌داد، در سال ۱۳۵۵، به کمتر از نصف جمعیت کشور کاهش یافت و تنها ۲۰ درصد نیروی مولد کشور، در بخش کشاورزی فعالیت می‌کرد. (صفحه ۳۰۶)

ویژه

«پیام استاندار قم به مناسبت دهه مبارک فجر»

تداوم عزت، اقتدار و تحکیم پایه‌های انقلاب اسلامی و خاسن عبور سربلنده از شرایط دشوار کنونی دانسته و با حضور و مشارکت پرسرو و حداکثری در انتخابات به عنوان مظهر مردم سالاری دینی و تجلی مشروعیت مردمی نظام و نیز راهپیمایی یوم الله ۲۲ بهمن، ضمن بیعت مجدد با انقلاب اسلامی، جلوه‌های زیبایی از شکوه همبستگی، وحدت ملی و پیوند و دل‌بستگی عمیق و ناگسستنی خود با انقلاب اسلامی و آرمان‌های آن را به جهانبان نشان خواهند داد.

دهه فجر سراغاز طلوع خورشید استقلال و آزادی، تجلی غلبه نور ایمان بر ظلمت و تاریکی و مصداق عینی تغییر سرنوشت ملت‌ها از نگاه قرآن کریم است. سرنوشت ساز ترین مقطع تاریخ این کشور که پیروزی انقلاب اسلامی به عنوان معجزه بزرگ قرن، بساط رژیم ۲۵۰۰ ساله طاغوت را برچید و همچون چراغی فروزان، راه و مسیر حرکت کشور به سوی استقلال، آزادی، اقتدار و سربلندی هموار کرد. انقلابی بی نظیر، مبتنی بر ارزش‌ها و الگویی به‌بدیل از یک انقلاب مردمی و برخورداری از پشتوانه برجسته دینی که در ۲۱ سال سیری شده از حیات آن با اتکا به مشارکت و همراهی مردم، به عنوان ارزشمندترین سرمایه اجتماعی نظام و رمز اقتدار، آرامش و امنیت کشور توانسته است با قدرت و صلابت هر چه تمام، در برابر همه توطئه‌ها و فشارها و کارشکنی‌های جبهه استکبار و قدرت‌های بی‌سابقه‌ای نموده و دستاوردهای بزرگ و پرافتخاری را به ارمان آورد و امروز هم ملت آگاه و میهنه در صحنه ایران اسلامی با همان شور و طرولت بهمن ۵۷ و با امید به درواهای بهتر، حفظ اتحاد و همدلی و تقویت مؤلفه‌های انسجام بخش را زمینه ساز

به طور همزمان با سراسر کشور؛

هجدهمین آزمون سراسری قرآن و عترت در استان قم برگزار شد

مختلفی از جمله: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان قم، اداره کل اوقاف و امور خیریه استان قم، شهرداری قم، مسجد مقدس جمکران و استانداری قم همکاری داشته‌اند. این آزمون در ۱۵ رشته شامل حفظ جزء ۳۰، حفظ جزء اول، حفظ سوره بقره، حفظ ۵ جزء اول، حفظ ۱۰ جزء اول، حفظ ۲۰ جزء اول، حفظ ۲۵ جزء اول، حفظ کل قرآن کریم، تفسیر سوره بقره، ترجمه و درک معانی سوره بقره، حفظ و ترجمه نهج البلاغه، حفظ و ترجمه صحیفه سجاده و بنای‌های امام سجاده (ع) و آزمون مشترک بین معارف اهل بیت (علیهم السلام) و ترجمه و مفاهیم قرآن کریم برگزار شد.

کلاهبرداری ۱۰ میلیاردی از شرکت‌های بیمه با تصادفات ساختگی

به‌هزشتالی اعتراف و سپس در پی کشف مدارک هویتی مصدومان از منزل این افراد، بلافاصله موضوع طی مکاتبه به بیمه مرکزی و همچنین کلیه شرکت‌های بیمه اعلام تا از پرداخت دیه به مصدومان که ۲۸ نفر بودند خودداری شود. سردار آقاخانی گفت: در ادامه با صدور حکم جلب یکی دیگر از متهمان اصلی این پرونده که دارای ۵ فقره سابقه کیفری بود، نامبرده دستگیر و مراجعاً به جرم خود اعتراف

فرمانده انتظامی استان قم گفت: اعضای باندی که با ترغیب تصادفات ساختگی ۱۰ میلیارد ریال از شرکت‌های بیمه کلاهبرداری کرده بودند توسط کارآگاهان پلیس آگاهی شناسایی و دستگیر شدند. سردار عبدالرضا آقاخانی، اظهار داشت: در پی کسب خبری مبتنی بر فعالیت گسترده و خانوادگی یک باند تصادفات ساختگی، موضوع به صورت ویژه در دستور کار کارآگاهان پلیس آگاهی فرماندهی انتظامی استان قم قرار گرفت.

وی گفت: در بررسی‌های اولیه مشخص شد یکی از متهمان اصلی این باند، تعدادی تصادف صوری را در سراسر کشور صحنه‌سازی کرده و مدارک هویتی و همچنین اوراق سفید امضاء، سفینه از مصدومان را در منزل خود نگه‌داری می‌کند که در ادامه کارآگاهان با هماهنگی مقام قضایی وی و همسرش را دستگیر کردند. فرمانده انتظامی استان قم افزود: سپس متهمان طی تحقیقات صورت گرفته با توجه به شواهد و مدارک موجود